Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind

Titel: BREV TIL: Vedel, Peter August Frederik Stoud FRA: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind (1869-06-11)

Citation: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind: ”BREV TIL: Vedel, Peter August Frederik Stoud FRA: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind (1869-06-11)”, i *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (2. bind)*, Henrik Koppels Forlag, s. 251. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001825006-002-shoot-L0018250060020147.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Læs Public Domain-erklæringen

Udenrigsminister Grev Frijs til Direktør P. Vedel.
Hamburg, 11. Juni 1869.

Kjære Vedel! Endskjøndt jeg ikke faaer megen Tid ei heller megen Ro for mine Børn til at samtale med Dem her i Hamborg, vil jeg benytte den korte Tid for at give Dem en saavidt mulig historisk Beretning om mit Besøg, saavel for at De kan vide dette som ogsaa fordi jeg ønsker at beholde dette som et Minde om hiin Sammenkomst, thi De vil kunne forstaae, at da jeg strax efter hiint Møde eller Besøg maatte til Hotel og Jernbane og først om Aftenen meget forfrusset ankom hertil, har der ikke været Leilighed til før at sætte Pennen til Papiret; kun at jeg for omtrent ½ Time siden nedskrev et Brev til Kongen for at underrette om min Hjemkomst samt om at jeg havde foretaget hiint Besøg, da jeg maatte ønske, at han fik dette at vide af mig selv. —

Jeg havde vel underrettet Quaade om min Ankomst men bedet om ikke at lade forlyde Noget herom forinden jeg mundlig havde sagt ham hvad min Hensigt var, thi jeg kunde ikke ønske at bemeldte Besøg havde nogensomhelst solennel Carakteer, det skulde hovedsagelig kun vise, at man var Herre over sine Følelser, ønskede at vise sædvanlig Høfligheds. 252men hverken havde isinde at supplikere ei heller at smigre Storheden og jeg bilder mig ind at dette er lykkedes. Der vil saaledes ikke kunne være Tale om nogen » Boutade« fra vor Side men paa den anden Side troer jeg heller ikke, at der er Noget betydeligt vundet herved, thi om jeg end har faaet Leiligheden til at udtale 2 Ting der laae mig paa Hjerte og hvormed jeg personlig er fornøiet, saa er jeg dog ikke saa forfængelig, ei heller saa sanguinsk, at jeg troer dette vil faae nogensomhelst gunstig Virkning i Realiteten, thi dette afhænger af Kræfter og Magter (tildeels Tilfældigheder) hvorpaa vi aldeles ikke kunne influere, der kan høistens kun være Spørgsmaal om hvorvidt vi kunne være heldige til at suge Honning ud af en enkelt Begivenhed. — Den Vandring til Bismarck var mig ikke alene som officiel Person i høi Grad tung, dog dette kunde overvindes, da jeg ansaae den for paabudt af Fornuften og de stedfindende Forhold, men den var mig tillige meget piinlig som Privatperson, fordi jeg ved tidligere Leilighed, da jeg har truffet sammen med Bismarck, har saa tydelig som det vel var muligt uden just at være grov, viist ham at jeg gav ham en god Dag; dette skete i sin Tid ikke af nogen personlig Uvillie, men fordi jeg var i yderste Grad forbittret over at nuværende Landgrev Fredrik og Blixen havde slæbt politiske Personligheder op til et Møde, hvor man vilde fornøie sig med Jagd, uden at lade bemeldte Persons Ankomst blive bekjendt for En iforveien, saa at man kunde tage sin frie Bestemmelse derefter. [1]) — Efter at jeg var kommet til Berlin Kl. 1 bad jeg Quaade forespørge hos Bismarck om jeg kunde hilse paa ham, hvorpaa denne svarede, med største Fornøielse ligestrax, men da kunde han desværre kun disponere over faa Minuter da han skulde til Potsdam til Referat hos Kongen, senere til Taffel for Vicekongen af Ægyptens. 253og først kunde komme hjem Klokken imellem 11 og 12, om jeg ikke vilde spise hos ham den næste Dag, men da Quaade herpaa svarede, at det var mig umuligt, da jeg lige kom fra Marienbad, blev Besøget fastsat til den næste Dags Formiddags Klokken 12, hvor jeg da mødte i Udenrigsministeriet og fornyede Bekjendtskabet med Forbundskantsleren, der sikkerligen ikke har vundet ved det Arbeide og de Anstrængelser i Udseende, thi skjøndt naturligvis en Person der har havt den betydelige Indflydelse paa Verdens Gang altid derved vinder om ikke Interesse saa dog Opmærksomhed, saa kan jeg ikke nægte, at de Spor, som disse Begivenheder have efterladt paa hans Physiognomi, ikke kunne betragtes som forskjønnende eller forædlende, men dette saavelsom de fleste Bemærkninger blive imellem os, thi det er af den længere Samtale jeg førte med ham blevet mig aldeles klart, at hans Susceptibilitet for Critik saavel i Blade som af Personer vedrørende ikke alene hans Færd men ogsaa selve det ydre Habitus er bleven i en ganske overordentlig Grad forøget i den senere Tid, saa at det ikke kan bringe nogen Gavn, om mine Bemærkninger om hans nervøse og noget opdunstede Tilstand kom ham for Øre igjen. Som sagt jeg marscherede op til ham og satte mit mildeste Ansigt op, forsøgende at forstille mig saa godt som mulig dog følende ved at see ham, at deri er han ogsaa en fuldkommen Mester, thi det var hans Bestræbelse at give sig Udseende af en frank og aaben Personlighed. Efter at Cigaren var bleven tændt begyndte Conversationen som indlededes med at jeg ikke havde villet reise igjennem uden at fornye Bekjendtskabet og at det glædede mig at see ham saa rask etc. etc. og at det var mærkeligt at han kunde holde saadan ud skjøndt han havde Rigsdag og Parlament næsten stadig samlede, han kom da ind paa en længere Udvikling om at de maatte blive til 2-aarige Kamre idethøieste, og at Toldparlamentet rimeligviis gik fuldstændig overstyr idet det var hans Overbeviisning at Sydtydskere, med Østerrigeres. 254ikke i Længden kunde gaae sammen med Nordtydskere, og at man ikke var tjent med at faae Folk ind i et Samfund eller Forbindelse som ikke ønskede at være der, thi det blev aldrig nogen Forøgelse af Kraft. Jeg blev ved med Sundhedshensyn og hans store Virksomhed naar der blev en Pause, idet jeg var fast bestemt paa om jeg ogsaa skulde have siddet der til næste Morgen ikke at begynde at lukke min Mund op om Nordslesvig, og han begyndte derfor ogsaa tilsidst selv dermed ved i Anledning af Luxemborg Sagen, hvor han beklagede sig over den sydtydske Presses Optræden imod Nordtydskland og imod ham personlig, at give en Fremstilling af den politiske Stilling og sin næsten umulige Stilling under Forhandlingerne i Nikolsburg, da Kongen blev hidset og pustet Ild til af Generalerne og hvor han aldeles bestemt havde maattet indgive sin Demission, Den Eneste der havde holdt med ham var General Moltke, men Kongen havde slet ikke villet indlade sig paa at afgjøre Sagen med at Haderslev Amt restitueredes, hvilket havde været ønskeligt fra hans Standpunkt og hvormed Franskmændene vilde have været fornøiede, thi de saae ikke saa meget paa Gebetets Størrelse, c'était plutôt pour la forme. — Efter hans Overbeviisning havde det været det Ønskeligste, at Sagen var bleven endelig afgjort dengang da det havde været langt lettere, men han havde kun som sagt kunnet faae den Ene til at gaae ind paa sin

Opfattelse, at Preussen var bedre tjent med at faae Sagerne endelig ordnede og idet Hele taget paa en Maade, der ikke altfor stærkt saarede Andres Interesser. — Mere havde han ikke paatænkt at retrocedere, havde heri ikke fundet Medhold, langt mindre (at man vilde eller) at Nogen vilde gaae ind paa vore Ønsker. Siden den Tid havde Forholdene ingenlunde bedret sig for vore ønskers Fremme; om ogsaa han kunde ønske en Afgjørelse stod han nu saa at sige alene. Kongen vilde ikke miste sin tydske Popularitet og saasnart Sagen omtaltes i Bladene mødte der Adresser og Petitioner fra Haderslevs. 255om den Ulykke der vilde vederfares de derværende Tydskere, og hvoraf Kongen benyttede sig. Kamrene vilde ikke støtte ham i nogen Retrocession, Pressen endnn mindre, thi da vilde først for Alvor alle guelfiske og hessiske og beustske Blade blæse Allarm, men han gav en fiin Antydning af, at der muligviis under de forestaaende Begivenheder vilde findes en gunstig Tid. — Jeg bemærkede, at vor Konge gjentagende havde udtalt og at det var hele Landets Mening at det var i høieste Grad ønskeligt at komme paa en god Fod med Tydskland og Preussen, men deels hørte hertil 2 Villier, der samstemmede, deels var en nødvendig Forudsætning at den nationale Individualitet respecteredes, thi uden dette kunde den gjensidige Bestræbelse fra Regjeringernes Side ikke have nogen sand Grund at bygge paa. Han omtalte her Tydskernes Stilling i de eventualiter retrocederende Dele og at man dog ikke kunde tvinge dem til at flytte, hvortil jeg bemærkede at det var alle Dage en Besværlighed hvoraf vi kom til at bære Byrden. — Samtalen varede vel en ¾[!] Quarteers Tid, da kom Grevinden og kikkede ind og jeg mærkede at enten maatte det være et aftalt Tegn eller han virkelig skulde afsted, hvorom jeg senere overbeviste mig, og efterat have gjort Bekjendtskab med Grevinden anbefalede jeg mig. En heel Deel Udtalelser faldt der yderligere, navnlig erindrer jeg at have bemærket, da han henpegede paa en gunstigere Tid til slig Afgjørelse — at jeg var overbeviist om at det maatte være i fælleds, men ialfald var det i vor Interesse, at Sligt kunde afgjøres alene af de 2 vedkommende Parter, thi en slig Afgjørelse vundet ad denne Vei vilde skabe et permanent Venskabsforhold, item at Kongen ikke lagde Vægt paa om der vandtes Land meer eller mindre men det kom ham an paa at den nationale individualitet som han repræsenterede vandt den berettigede Anerkjendelse og Agtelse, hvilket under de nuværende Forhold ikke fandt Sted. — Jeg bilder mig saaledes ind at have fastholdt vort gamle eller hidtilværende Standpunkt og kundes. 256efter de meddeelte Oplysninger ikke føle mig fristet til at fravige dette i noget Punkt. — Noget behageligt eller lovende Indtryk fik jeg ikke af den hele Conversation, men den førtes naturligviis i største Høflighed og vi skiltes med Haab om Gjensyn, som jeg rigtignok vil haabe maa blive under noget gunstigere Vilkaar for mig eller den danske Repræsentant og ikke under de nuværende Forhold hvor den preussiske Premier og det hele Væsen staaer med det rasende Hovmod og Overmod ligeoverfor det øvrige Europa navnlig ligeoverfor os. —

Endskjøndt Samtalen var høist ubehagelig for mig og den hele Forberedelse saavelsom selve Faktum ikke kan betragtes som nogen god Efterkuur, saa er jeg dog endnu overbeviist om, at jeg har gjort ret i at gjøre Besøget. Og der er foruden de Grunde jeg tidligere har udviklet nogle som jeg mundlig skal fremhæve. Jeg er under dette Skriveri blevet stadig forstyrret men haaber dog herved at have optegnet Hovedindtrykket af ommeldte Besøg og jeg beder Dem godhedsfuldt om at ville lade mig faae en Afskrift af dette naar jeg kommer hjem, da jeg gjerne vil have et nedskrevet Indtryk af hiin Samtale forfattet mens den endnu var mig i levende Minde. —

Mit personlige Indtryk af Samtalen og Discussionen med ham er, at han ikke længe vil kunne holde dette Liv ud; hans Legeme vil ikke kunne bære aandelig Modgang og denne vil forestaae ham ligesom Enhver, hans Legeme er ikke stærk nok hertil og jeg troer ikke, at der er noget religiøst Styrkemoment tilstede hos ham, som kan supplere denne Mangel, dog er vel denne Samtale for kort og Forstillelsen kan have været tilstrækkelig til, at selv de Bemærkninger der aldeles ufrivillig og som instinctmæssig kom frem fra hans Side, om at det havde været bedre at man tidligere havde oeconomiseret bedre med Tid og Kræfter, for at kunne være nu fuldstændig Herre over dem, kun have været af en aldeles sporadisk Beskaffenhed, men mig forekoms. 257det som et Hjertesuk af en ærgjerrig Sjæl, der seer at det gaaer ned ad Bakke. Under den fortsatte Samtale, hvor han dog tidt hørte til, blev han egentlig meget angrebet og oppustet i Ansigtet; da jeg kom ud derfra saae jeg ud som en kogt Krebs, thi enhver fortsat aandelig Beskjæftigelse, den være nu skriftlig eller mundlig, fører efter Badekuren Blodet meget stærkt til Hovedet, men den gjør mig ikke længere døsig saaledes som tidligere. — I det Hele nærer jeg det Haab virkelig nu bedre at kunne være istand til at taale Beskjæftigelse og de med Ministerstillingen forbundne Ubehageligheder og Modgang; at kunne vedligeholde et let Sind og ikke strax at bøies af hver lille Modgang. — . . .

C. E. Frijs.

P. Vedels Privatpapirer.